

7. ÚZEMNÍ ROZDÍLY

Předchozí kapitoly se zabývají hodnocením domovního a bytového fondu České republiky. Je však třeba vidět, že tak jako se jednotlivé kraje liší navzájem věkovým složením obyvatelstva nebo strukturou domácností, jsou mezi nimi rozdíly i ve složení bytů z hlediska velikosti, způsobu užívání, vybavení a podle druhu domu. Podrobné srovnání úrovně bydlení podle krajů by vyžadovalo samostatnou analýzu. V následujících odstavcích uvádíme jen některé základní údaje o krajích, kterou mohou posloužit alespoň k hrubé orientaci.

Nejrozsáhlejší domovní fond je v kraji Středočeském (15,6 %) a Jihomoravském (12,1 %), nejméně domů je v hl. m. Praze (4,5 %), Libereckém kraji (4,3 %) a v kraji Karlovarském (2,0 %). Obdobné jsou i podíly jednotlivých krajů na celkovém počtu trvale obydlených domů, ovšem s tím, že je zde nižší rozpětí (Středočeský 14,7 %, Karlovarský 2,2 %). Je to způsobeno především tím, že ve Středočeském kraji je po kraji Jihočeském (25,0 %) největší podíl neobydlených domů (22,0 %), zatímco v Karlovarském kraji je po Praze (6,8 %) podíl nejmenší (10,5 %). Podíl neobydlených domů, ale i další ukazatele domovního fondu výrazně korelují s podílem rodinných domů z celkového počtu domů. Nejvyšší podíly rodinných domů jsou v krajích Zlínském, Středočeském a Vysočina, nejnižší v krajích Karlovarském a především v Praze.

Nejvyšší podíl domů ve vlastnictví fyzických osob je v krajích s nejvyšším podílem rodinných domů, tedy ve Zlínském, Středočeském, Jihomoravském kraji a na Vysočině a nejnižší v krajích, v nichž jsou naopak nejvyšší podíly domů ve vlastnictví obce a státu, tedy v Praze a Karlovarském kraji. Rovněž nejvyšší podíl domů s 12 a více byty, s 5 a více nadzemními podlažími a domů z panelů je v těchto dvou krajích.

Největší bytový fond je v hlavním městě (13,0 %), pak v Moravskoslezském (12,3 %) a Středočeském (10,8 %) kraji, nejmenší v Libereckém (4,2 %) a Karlovarském kraji (3,0 %). Zhruba tři pětiny bytového fondu tvoří byty v rodinných domech v krajích Vysočina, Středočeském a Zlínském, naopak více než dvě třetiny bytového fondu tvoří byty v bytových domech v krajích Ústeckém, Karlovarském a především v Praze (zde je to dokonce 86,5 %).

Na Vysočině, ve Zlínském a Středočeském kraji tvoří polovinu bytového fondu byty ve vlastním domě. Nejvyšší podíl nájemních bytů je v Praze (47,2 %), Karlovarském (37,4 %) a Ústeckém kraji (37,1 %), nejvyšší podíl bytů členů bytového družstva v Moravskoslezském (18,4 %), Libereckém (18,3 %) a Ústeckém (17,0 %) kraji. Významnější podíl bytů člena družstva nájemců je pouze v Praze (12,2 %), v ostatních krajích nedosáhl ani 3 %.

Nejvyšší podíl bytů napojených na kanalizaci, vodovod a plyn je logicky v Praze (zvláště výrazný rozdíl proti ostatním krajům je u napojení na kanalizaci), nadprůměrně vysoké podíly u těchto ukazatelů jsou ještě u Karlovarského, Ústeckého a Moravskoslezského kraje. Vysoce podprůměrné hodnoty naopak vykazují Královehradecký a především Středočeský kraj (ve vybavení plynem je na předposledním místě, ve vybavení bytů vodovodem a kanalizací na místě posledním). Nejmenší podíl bytů s vlastní koupelnou a vlastním splachovacím záchodem je v Libereckém a opět především Středočeském kraji.

U způsobu vytápění lze pozorovat nepřímou úměru mezi podíly bytů vytápěných ústředním topením a kamny. V Moravskoslezském a Zlínském kraji byly nejvyšší podíly bytů s ústředním topením a naopak nejnižší podíly bytů s kamny. U Prahy a Královehradeckého kraje tomu bylo naopak (nejnižší podíly bytů s ústředním topením a nejvyšší podíly bytů s kamny). Nejvyšší podíly bytů s etážovým topením byly v Libereckém a Pardubickém kraji.

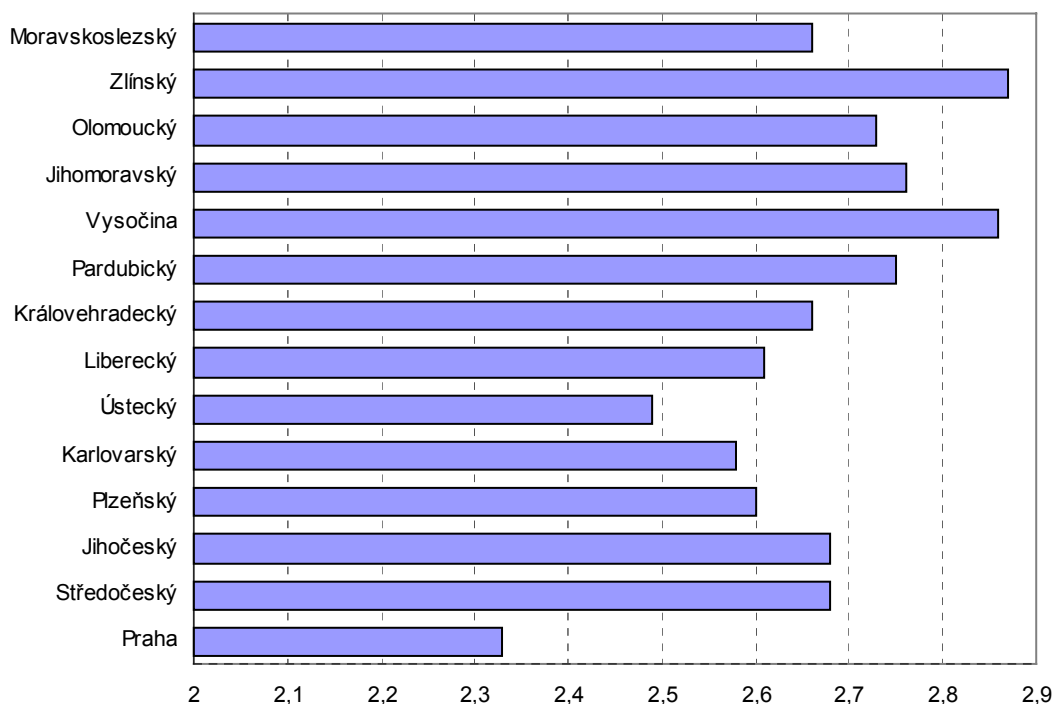
Se způsobem vytápění úzce souvisí kategorie bytu. Proto není překvapující, že vysoké podíly bytů I. kategorie jsou v Moravskoslezském, Jihomoravském a Zlínském kraji. Ovšem úplně nejvyšší je tento podíl v Praze, tedy v kraji s nejvyšším podílem bytů s kamny. Zde je však nutno dodat, že drtivá většina bytů s kamny byla v Praze vytápěna plynem nebo elektřinou (96 %) a tedy patřila do I. kategorie. Nejméně příznivé složení, tedy nejnižší podíl I. kategorie a nejvyšší podíl bytů III. a IV. kategorie měly kraje Středočeský, Liberecký a Královehradecký.

Třetina bytového fondu v Libereckém kraji byla postavena před rokem 1945, v Praze to bylo dokonce téměř 38 %. Ve Zlínském kraji dosáhl podíl nejstaršího bytového fondu 17 % a

v Moravskoslezském dokonce jen 14,5 %. V posledním desetiletí se nejvíce stavělo na Vysočině a v Pardubickém kraji (každý desátý byt v těchto krajích je z posledního desetiletí), nejméně v Ústeckém a Moravskoslezském kraji (jen každý šestnáctý byt). Nejnižší průměrné stáří bytu je v kraji Zlínském (36,2) a Moravskoslezském (37,0), nejvyšší v krajích Karlovarském (44,9) a v Praze (46,9).

V průměrné velikosti bytů se odlišuje především Praha. Průměrná obytná plocha bytu v Praze je o 3 m² nižší proti Karlovarskému kraji, kde je druhá nejnižší. Nejvyšší obytná plocha je ve Středočeském kraji a na Vysočině. Obdobné relace jsou u ukazatelů počtu obytných místností na byt a počtu osob na byt. Tyto jsou nejnižší v Praze, Karlovarském a Ústeckém kraji, nejvyšší na Vysočině a ve Zlínském kraji (zde je také nejvíce – více než čtvrtina – bytů se 4 a více obytnými místnostmi).

Průměrný počet osob na byt v jednotlivých krajích k 1. 1. 2003

Z uvedených údajů je zřejmé, postavení kraje v rámci republiky je výrazně ovlivněno podílem rodinných a bytových domů v kraji.

V přílohových tabulkách jsou uvedeny základní údaje za okresy (tab. 33 a 34) a správní obvody obcí s rozšířenou působností (tab. 35 a 36 – tato data byla přepočtena na územní strukturu k 1.1.2003).